

I. a. कृ॒ल्लोऽस्याखरे॑ष्ठोऽग्नये॑ त्वा जुष्टं प्रोक्षामि ।

b. वेदि॑रसि ब॒र्हिषे॑ त्वा जुष्टं प्रोक्षामि ।

c. ब॒र्हिरे॑सि सु॒ग्न्यस्त्वा जुष्टं प्रोक्षामि ॥ १ ॥

का° [२. ७. ११.] इध्मं प्रोक्षति विस्रजस्य वेदिं च बर्हिः प्रतिगृह्य वेद्यां कृत्वा पुरस्ताद्वन्धि कृल्लोऽसीति प्रतिमन्त्रमिति ॥ इध्मं विस्रजस्य प्रोक्षेत् । वेदिं च प्रोक्षेत् । बर्हिरादाय वेद्यां पूर्वग्रन्थि कृत्वा प्रोक्षेत्क्रमान्मन्त्रत्रयेणेति सूत्रार्थः ॥ कृल्लोऽसि ॥ हे इध्म त्वं कृल्लोऽसि कृल्लमृगवृषो यज्ञोऽसि । इध्मपूलकस्य (१.) यज्ञसाधनत्वाद्यज्ञत्वोपचारः । किन्भूतः ॥ आखरेष्ठः ॥ आ समन्तात्खरे कठिने वृक्षे तिष्ठतीति आखरेष्ठः । यद्वा खं स्वर्गं राति ददातीति खरः आरुवनीयस्तत्रा समन्तात्तिष्ठतीत्याखरेष्ठः । अतोदात्तः कृल्लशब्दो वर्णवाची अयं तु कृल्लशब्द आद्युदात्तत्वान्मृगवाची ॥ यज्ञः कदाचिद्देवेभ्योऽपक्रान्तः स्वगोपनाय कृल्लमृगो भूत्वा वने यज्ञियतरुमध्ये प्रविश्य कुत्रचित्कठिने वृक्षे तस्थौ । तदेतदभिप्रेत्य कृल्ल आखरेष्ठ इति द्वयमुच्यते । यज्ञो ह देवेभ्योऽपचक्राम स कृल्लो भूत्वा चचारित्यादिश्रुतेः [१. १. ४. १.] । स्ये च भाषायामिति स्ये परपदे [पा° ६. ३. २०.] भाषायां सप्तम्या अलुगिषेधाद्धिदेऽलुक् । पूर्वपदादिति [पा° ८. ३. १०६.] पत्वम् । अतोऽग्नये जुष्टं प्रियं त्वां प्रोक्षामि श्रुद्ध्यर्थं जलेनेति शेषः । वेदिरसीति वेदिं प्रोक्षति । त्वं वेदिरसि । विद्यते लभ्यत इति वेदिः । विद् लभि । देवैरसुरेभ्यो लब्धत्वाद्धिदिः । अतो बर्हिर्जुष्टं बर्हिषो धारणोपयोगितया प्रियां त्वां प्रोक्षामि । पृथ्वीवृषाया वेदेः प्रजावृषस्य बर्हिषो धारकत्वं युक्तम् ॥ बर्हिरसीति बर्हिःप्रोक्षणम् । हे दर्भ त्वं बर्हिरसि प्रभूतत्वाद्धिदिवृक्षसमर्थमसि । अतः सुग्न्यो जुष्टं सुचां धारणात्प्रियं त्वां प्रोक्षामि ॥ १ ॥

a. अ॒दित्यै॒ व्यु॒न्द॒नम॑सि । b. वि॒ष्णो॑ स्तु॒पोऽसि॑ ।

c. ऊ॒र्णमि॒दं त्वा स्तृ॑णामि स्वा॒स॒स्थां दे॒वेभ्यः॑ ।

d. भुव॑पतये स्वा॒हा । e. भुव॑नपतये स्वा॒हा ।

f. भू॒तानां॑ पतये स्वा॒हा ॥ २ ॥